

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR-4100-03-01/2013
P/13/116

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 11, F +48 22 444 57 73
krr@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/116 – Wykonanie w 2012 r. planu finansowego Agencji Rynku Rolnego oraz wydatków z budżetu środków europejskich.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Ewa Całczyńska, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 83015 z dnia 20 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1–2) 2. Anna Dalecka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83020 z dnia 21 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3–4) 3. Jacek Kalbarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83021 z dnia 21 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 5–6)
Jednostka kontrolowana	Agencja Rynku Rolnego, ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lucjan Zwolak, p.o. Prezesa Agencji Rynku Rolnego (dowód: akta kontroli str. 10)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie w 2012 r. planu finansowego Agencji Rynku Rolnego oraz wydatków z budżetu środków europejskich.

Pozytywną ocenę uzasadnia prawidłowe wykonanie przychodów, dochodów, kosztów i wydatków, terminowe sporządzanie sprawozdań budżetowych oraz rzetelna realizacja zadań ustawowych.

¹ W kontroli wykonania w 2012 roku budżetu państwa Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z Załącznikiem 5. do Programu kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali nie dawałoby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, ocenę ogólną należy uzupełnić o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie i zmiany w planie przychodów, dochodów, kosztów i wydatków

Opis stanu
faktycznego

Agencja w 2011 r. przedłożyła Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Minister RiRW) 3 projekty planu finansowego ARR na 2012 r. Projekt planu finansowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. zakładał przychody ogółem 324.389 tys. zł i koszty ogółem 365.662 tys. zł, wynik finansowy brutto wyniósł minus 41.273 tys. zł. Zobowiązania planowano łącznie w wysokości 48.476 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 38.112 tys. zł². Z powodu uwag zgłoszonych przez Ministra Finansów do projektu planu, Agencja w dniu 29 kwietnia 2011 r. przekazała Ministrowi RiRW skorygowany projekt planu na 2012 r., w którym przychody ogółem określono na kwotę 334.843 tys. zł, wynik finansowy na minus 30.819 tys. zł, natomiast zobowiązania na 48.476 tys. zł, w tym wymagalne 38.112 tys. zł. W projektach, koszty realizacji zadań ustawowych określono na 220.500 tys. zł, natomiast wydatki na 179.784 tys. zł.

W projekcie planu finansowego z 1 grudnia 2011 r. zwiększono dotację podmiotową dla ARR z kwoty 308.776 tys. zł do kwoty 387.191 tys. zł oraz zmniejszono koszty realizacji zadań ustawowych do kwoty 220.172 tys. zł zwiększając wydatki na te cele do 258.284 tys. zł. Wynik finansowy brutto wyniósł 37.555 tys. zł.

W związku z powyższym Dyrektor Biura Finansowo-Księgowego wyjaśnił m.in., że: (...) „Planowane wydatki na realizację mechanizmów krajowych oraz na działania promocyjne i informacyjne w kwocie 258.284 tys. zł (część B projektu planu) przewyższały planowane koszty realizacji powyższych zadań w wysokości 220.172 tys. zł (część A projektu planu) ustalone w projekcie ustawy budżetowej na 2012 r. uchwalonym przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2012 r. Projekt planu finansowego Agencji spełnił w części A wymóg wynikający z art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tj. zmiana planu finansowego agencji wykonawczej nie może pogorszyć planowanego wyniku finansowego, który w projekcie ustawy budżetowej na 2012 r. uchwalonym przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2012 r. ustalony został na poziomie 37.555 tys. zł. W części B projektu planu finansowego planowane wydatki na realizację mechanizmów krajowych i na działania promocyjne i informacyjne gwarantowały planowaną na 2012 r. realizację działań w tym zakresie.”

W ustawie budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r.³, w planie finansowym ARR na 2012 r. wykazano zobowiązania ogółem w kwocie 48.476 tys. zł, w tym wymagalne 38.112 tys. zł, pomimo że ARR już w dniu 1 września 2011 r. informowała Ministra RiRW, iż jej zobowiązania wynoszą 4.313 tys. zł. Stan zobowiązań na koniec 2011 roku wyniósł 2.312 tys. zł, w tym nie było zobowiązań wymagalnych. W wyjaśnieniu dotyczącym stanu zobowiązań ARR na koniec 2011 r. i zobowiązań wykazanych w ustawie budżetowej Dyrektor Biura Finansowo-Księgowego poinformował, że „w trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2012 r. w kolejnych przedłożeniach rządowych, zobowiązania na dzień 01 stycznia 2012 r. pozostawały na niezmienionym poziomie”.

W 2012 r. Agencja dokonała 3 korekt planu finansowego, tj. w dniu 12 czerwca 2012 r., 10 października 2012 r. i 12 grudnia 2012 r. Korekty zostały zatwierdzone przez

² Zobowiązania wymagalne ustalono w oparciu o kwotę prognozowanych zobowiązań w planie finansowym Agencji na 2011 r. wg ustawy budżetowej na 2011 r. Wynikały one z deficytu środków na wsparcie finansowe zużycia kwalifikowanego materiału siewnego ustalonego w momencie sporządzania projektu budżetu Agencji na 2011 r. Pozostałe zobowiązania w kwocie 10.364 tys. zł dotyczyły mechanizmu „Szklanka mleka” oraz działalności administracyjnej Agencji.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 273.

Ministra RiRW, Ministra Finansów oraz uzyskały pozytywną opinię Sejmowej Komisji Finansów Publicznych.

W wyniku dokonanej korekty z 10 października 2012 r. zmniejszono kwotę zobowiązań z 48.476 tys. zł do 2.266 tys. zł. Zobowiązania wymagalne określone w planie finansowym ARR w ustawie budżetowej zmniejszono z 38.112 tys. zł do 0,0 zł.

W planie finansowym po zmianach zmniejszono także koszty wsparcia finansowego zużycia kwalifikowanego materiału siewnego z zaplanowanej w ustawie budżetowej kwoty 99.672 tys. zł do 64.000 tys. zł, podczas gdy wydatki na ten cel zostały określone w planie po zmianach w wysokości 100.000 tys. zł.

W 2012 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął decyzję o blokadzie środków finansowych przeznaczonych dla ARR w wysokości: 50.000 tys. zł – ze względu na przeniesienie zadania związanego z realizacją płatności niezwiązanej do tytoniu i płatności niezwiązanej do skrobi z ARR do ARiMR, 38.000 tys. zł – z powodu niewejścia w życie projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzanych materiałem siewnym kategorii elita lub kwalifikowany, 13.200 tys. zł – z powodu zweryfikowania przez ARR kwoty wydatków na mechanizmy krajowe, wydatków administracyjnych oraz uwzględnienia środków z tytułu obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych.

(dowód: akta kontroli: 1096, 1344–1715, 1716–1935, 2488, 2492)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zwrócenia uwagi wymaga fakt, że określone jak wyżej kwoty tytułów, zarówno w ustawie budżetowej jak i w planie po zmianach, powodowały niespójność części A planu finansowego (plan memoriałowy) oraz części B planu finansowego (plan kasowy) i w konsekwencji jego nieprzejrzystość.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Księgi rachunkowe oraz skuteczność mechanizmów kontroli zarządczej

2.1. Organizacja systemu rachunkowości

Opis stanu
faktycznego

System rachunkowości w ARR (tzw. polityka rachunkowości) został określony w obowiązujących w 2012 r. zarządzeniach Prezesa Agencji i był zgodny z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴. Rejestracja operacji gospodarczych dokonywana była w komputerowym systemie finansowo–księgowym, zgodnym z wymaganiami tej ustawy. Prawidłowo określony został plan kont, wykaz ksiąg rachunkowych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji. W zarządzeniach umieszczono opis systemu przetwarzania danych oraz określono system ochrony danych i zbiorów. Wprowadzono również instrukcję w sprawie kontroli zarządczej.

(dowód: akta kontroli str. 2247–2276)

Z opinii niezależnego biegłego rewidenta⁵ dla Ministra Finansów, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Prezesa Agencji Rynku Rolnego wynika, że zbadane sprawozdanie finansowe za rok 2011 obejmujące dane liczbowe i objaśnienia słowne przedstawia rzetelnie i jasno informacje dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej badanej Agencji na dzień 31 grudnia 2011 r., jak również jej wynik

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

⁵ Finans-Servis Zespół Doradców finansowo–księgowych Sp. z o.o., Warszawa ul. Kopernika 30.

finansowy za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku, zostało sporządzone, w istotnych aspektach, zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w powołanej wyżej ustawie o rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, po przeprowadzeniu audytu rocznych rachunków wydatków z EFRG dokonanych przez ARR na kwotę 116.868.7 tys. euro w 2012 r., w dniu 29 stycznia 2013 r. w Certyfikacie Rocznych Rachunków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji Agencji Rynku Rolnego wydał opinię bez zastrzeżeń dotyczącą sprawozdań przekazywanych do Komisji Europejskiej za rok finansowy 2012.

(dowód: akta kontroli str. 2278 – 2301)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Ujmowanie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych

Opis stanu
faktycznego

Prawidłowość ujmowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych w 2012 r. dotyczących wydatków majątkowych i bieżących (z wyłączeniem kosztów wynagrodzenia i innych kosztów jednostkowych poniżej 50 zł) zbadano z wykorzystaniem narzędzia informatycznego stosując statystyczną metodą monetarną MUS⁶.

Zbadano dokumentację księgową dotyczącą wydatków bieżących i wydatków majątkowych w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych i ich zapisów księgowych o łącznej wartości 60.905.966,79 zł. Analiza wylosowanych 92 dokumentów księgowych o wartości ogółem 31.545.198,68 zł wykazała, że spełniały one wymogi formalne dotyczące bieżącej kontroli finansowej i merytorycznej, a odpowiadające im zapisy księgowe zostały prawidłowo zaewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym. Księgi rachunkowe dotyczące wydatków majątkowych i bieżących były w 2012 r. prowadzone wiarygodnie i rzetelnie.

Dokumentacja i ewidencja księgową dotyczącą przychodów ARR w 2012 r. była prawidłowo prowadzona, co potwierdziła kontrola 30 dowodów księgowych o łącznej wartości 8.610.290,00 zł z zastosowaniem metody PPS/MUS⁷.

(dowód: akta kontroli str. 2247–2276)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Inwentaryzacja

Opis stanu
faktycznego

Przeprowadzenie inwentaryzacji w 2012 r. zostało uregulowane Zarządzeniem Nr 148/2012/W Prezesa ARR z dnia 8 października 2012 r. W Centrali Agencji i 16 Oddziałach Terenowych, Prezes ARR powołał zespoły spisowe do przeprowadzenia spisu z natury składników majątkowych, określonych w zarządzeniu, wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. Zakres spisu z natury składników majątku Agencji określono w planie inwentaryzacji na rok 2012, stanowiącym załącznik do zarządzenia.

⁶ MUS (ang. Monetary Unit Sampling) – metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

⁷ Metoda służy do wyznaczenia liczby dowodów do próby z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości całej populacji, wszystkich dowodów dla przychodów, bez ekstrapolacji wyników na wszystkie dowody przychodów.

W dniu 7 lutego 2012 r. pięcioosobowa Komisja Inwentaryzacyjna sporządziła i podpisała sprawozdanie z zakończonej inwentaryzacji, które zostało zaakceptowane przez Dyrektora Biura Finansowo-Księgowego i Prezesa ARR.

(dowód: akta kontroli str.715, 718–725)

W rozliczeniu inwentaryzacji składników majątkowych ARR przeprowadzonej na dzień 31 grudnia 2012 r. stwierdzone zostały niedobory składników majątku trwałego (sprzętu elektronicznego). Biuro Finansowo-Księgowe zwróciło się do Biura Administracyjnego o ustalenie kwoty roszczenia z tytułu zawinionego zagubienia składników majątku, a osoby odpowiedzialne materialnie za braki sprzętu złożyły oświadczenia o gotowości pokrycia wartości niedoboru.

W trakcie inwentaryzacji stwierdzono brak dwóch serwerów o wartości brutto 357.452,21 zł i 702.671,97 zł, a osoba materialnie odpowiedzialna nie potrafiła wskazać miejsca ich użytkowania. Serwery zostały przekazane z Centrali ARR do OT Gorzów Wielkopolski na podstawie protokołu wypożyczenia do użytkowania, co było niezgodne z wewnętrzną procedurą Agencji, w myśl której wypożyczenie środków trwałych w ARR następuje na podstawie zaakceptowanego wniosku przez Dyrektora Biura, w którym znajduje się środek trwały, a następnie jego zatwierdzeniu przez Dyrektora Biura Administracyjnego oraz wpisania do rejestru wypożyczanych składników majątkowych do systemu informatycznego.

W trakcie kontroli NIK serwery powróciły do Centrali ARR.

(dowód: akta kontroli str.:721–723, 726–769, 773–777, 790–878)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Przekazanie składników majątkowych z Centrali ARR do OT Gorzów Wielkopolski nastąpiło z pominięciem zasad określonych w procedurze dotyczącej gospodarowania składnikami majątkowymi w ARR.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

3. Wykonanie przychodów i dochodów ujętych w planie finansowym ARR⁸

3.1. Przychody i dochody

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2012 r. przychody ogółem wyniosły 351.605 tys. zł (98% planu po zmianach w wysokości 357.416 tys. zł), w tym dotacje z budżetu państwa stanowiły kwotę 340.738 tys. zł (98%). Dotacje celowe – przyznane w kwocie 1.275 tys. zł na podstawie umów zawartych z Ministrem RiRW – na realizację zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz zadań wynikających z realizacji programu wieloletniego pod nazwą *Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.* zrealizowano w 89% (1.136 tys. zł). Dotację celową na inwestycje i zakupy inwestycyjne przyznaną w wysokości 10.454 tys. zł wykorzystano w 77%, tj. w kwocie 8.120 tys. zł.

Uzyskano wyższe niż planowano przychody z prowadzonej działalności w kwocie 1.634 tys. zł (108% w stosunku do planu) obejmującej przychody z tytułu obsługi przez Agencję funduszy promocji produktów rolno-spożywczych. Wynikało to ze

⁸ Na podstawie sprawozdań budżetowych na dzień 12 marca 2013 r.

wzrostu dynamiki wpłat na rachunki tych funduszy w ostatnim okresie 2012 r. Wyższe o 6% od planowanych były także pozostałe przychody wykonane w kwocie 9.233 tys. zł.

Zrealizowane dochody ogółem wyniosły 351.110 tys. zł, w tym dotacje z budżetu państwa stanowiły kwotę 347.263 tys. zł. Dochody ogółem były niższe o 219 tys. zł (0,1%) od planowanych po zmianach. Niższe od planowanych dochody wykonano w pozycji „pozostałe dochody” – 3.847 tys. zł (94,6% planu). Wynikało to z uzyskania niższych niż planowano dochodów z Ministerstwa Gospodarki dotyczących realizacji przez ARR projektu systemowego pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych PO Innowacyjna Gospodarka”.

Agencja nie w pełni zrealizowała, zatwierdzony przez Ministra RiRW w dniu 20 grudnia 2012 r., plan przychodów w kwocie 439 tys. zł (wykonanie 97 tys. zł, tj. 22%) i plan dochodów w kwocie 540 tys. zł (wykonanie 119 tys. zł, tj. 22%) odnośnie realizacji przez ARR, na podstawie umowy z Ministrem Gospodarki, zadań w ramach projektu systemowego pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych” – PO Innowacyjna Gospodarka”. Było to spowodowane wstrzymaniem przez Ministerstwo Gospodarki płatności za zrealizowane działania i żądaniem przedstawienia przez ARR dodatkowych wyjaśnień oraz dokumentacji potwierdzającej ich wykonanie. Po spełnieniu przez Agencję tych wymagań Ministerstwo Gospodarki w marcu 2013 r. przekazało ARR wstrzymaną płatność.

(dowód: akta kontroli str. 893–894, 901–909, 942, 968–991, 1003–1029)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Niższe od planowanych przychody środków własnych z tytułu realizacji przez ARR zadań w ramach projektu systemowego pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych – PO Innowacyjna Gospodarka” miały wpływ na obniżenie wysokości wyniku finansowego Agencji, natomiast niższe od planowanych dochody z tego tytułu na obniżenie stanu środków na koniec roku, od którego m.in. zależy wysokość nadwyżki środków finansowych.

3.2. Należności

Opis stanu
faktycznego

Na koniec 2012 r. należności brutto w zakresie działalności krajowej wynosiły 71.190 tys. zł (łącznie z należnościami długoterminowymi) i w stosunku do należności na koniec 2011 r. były wyższe o 1.291 tys. zł (o 1,9%). Należności netto wyniosły 4.869 tys. zł. Obejmowały one należności długoterminowe w kwocie 2,4 tys. zł oraz należności krótkoterminowe w kwocie 4.322,3 tys. zł, w tym główną pozycję (3.676,5 tys. zł) stanowiły należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych i innych świadczeń, a także należności niewykazywane w planie finansowym Agencji w kwocie 544 tys. zł, które dotyczyły Funduszy Promocji Mleka (112 tys. zł), należności od pracowników z tytułu pożyczek mieszkaniowych (395 tys. zł), należności dotyczących rozliczeń z pracownikami (9 tys. zł) oraz należności w ramach rozliczeń z przedsiębiorcami biorącymi udział w projekcie systemowym pn. „Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych – PO Innowacyjna Gospodarka” w ramach faktur wystawionych przez Agencję (28 tys. zł).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. należności brutto/netto⁹ z tytułu działalności WPR Agencji wyniosły 16.066,0 tys. zł i były wyższe o 314,9% w stosunku do wielkości należności na dzień 31 grudnia 2011 r. Wzrost należności nastąpił z powodu nienależnie zwolnionych zabezpieczeń w kwocie 12.475,2 tys. zł, w tym 5.914,1 tys. zł odsetek oraz z tytułu nienależnie pobranych środków z tytułu refundacji wywozowych w kwocie 2.820,5 tys. zł, w tym 1.343,6 tys. zł odsetek.

(dowód: akta kontroli str. 1047–1098, 2496–2498)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Wykonanie kosztów i wydatków ujętych w planie finansowym ARR¹⁰

4.1. Koszty i wydatki

Opis stanu
faktycznego

Poniesione w 2012 r. koszty ogółem wyniosły 350.082 tys. zł i były niższe od planowanych w ustawie budżetowej o 14.667 tys. zł (o 4 %) oraz wyższe od planowanych po zmianach o 32.040 tys. zł (o 10%), a także wyższe o 22.963 tys. zł (o 7%) od kosztów zrealizowanych w 2011 r.

Przekroczenie kosztów ogółem o 10% w stosunku do planu po zmianach było spowodowane głównie zwiększeniem kosztów zadań ustawowych, które zrealizowano w kwocie 206.070 tys. zł (tj. 120% planu po zmianach), w tym koszty wsparcia finansowego zużycia kwalifikowanego materiału siewnego zrealizowano w kwocie o 33.882 tys. zł wyższej w stosunku do planu po zmianach. Spowodowane to było – jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Biura Finansowo–Księgowego ARR – tym, że w trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2012 r. zweryfikowano kwotę dotacji podmiotowej o 38.112 tys. zł w pozycji przychodów i dochodów oraz wydatków, bez zwiększenia kosztów. Plan finansowy dla ARR na 2012 r. wg ustawy budżetowej (zał. Nr 12) obejmował koszty realizacji zadań ustawowych w łącznej kwocie 220.172 tys. zł, tj. w kwocie o 38.112 tys. zł niższej niż wydatki ujęte w części B planu (w łącznej kwocie 258.284 tys. zł).

Na koszty ogółem składały się głównie koszty funkcjonowania ARR, koszty poniesione na realizację mechanizmów krajowych oraz pozostałe koszty obejmujące odpisy aktualizujące wartość należności, utworzenie rezerw na odprawy emerytalne, rentowe, nagrody jubileuszowe oraz ekwiwalent za urlop.

Koszty funkcjonowania ARR w 2012 r. (tj. m.in. wynagrodzenia, usługi obce, materiały, energia, ubezpieczenia społeczne i inne koszty) wynosiły 140.227 tys. zł i były niższe od planowanych o 1,8%.

Koszty poniesione na realizację mechanizmów krajowych wyniosły 206.070 tys. zł. Na wsparcie finansowe zużycia kwalifikowanego materiału siewnego Agencja wydatkowała 97.882 tys. zł (152% kosztów planowanych po zmianach); na dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – „Szlanką mleka” – 105.926 tys. zł (101% planu) oraz na działania promocyjne i informacyjne dotyczące promowania produktów rolnych – 2.262 tys. zł (90% planu). Koszty pozostałe zaplanowane w wysokości 3.764 tys. zł zostały wykonane w kwocie 3.785 tys. zł (większej o 0,5%).

⁹ Zgodnie z § 1 Zarządzenia nr 61/2012/W Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 6 kwietnia 2012 r. nie dokonuje się odpisów aktualizujących wartość należności stanowiących zwrot do budżetu EFRG oraz do budżetu państwa.

¹⁰ Na podstawie sprawozdań budżetowych na dzień 12 marca 2013 r.

Przekroczenie w planie po zmianach kosztów wsparcia finansowego zużycia kwalifikowanego materiału siewnego wynikało z ustalenia w tym planie kosztów na poziomie niższym niż wydatków na realizację tego zadania (o 36.000 tys. zł)¹¹.

Wykonanie działań promocyjnych i informacyjnych na niższym poziomie w stosunku do planu po zmianach zostało spowodowane unieważnieniem ze względów proceduralnych jednego z postępowań przetargowych w 2012 r.

Na koniec 2012 r. wynik finansowy Agencji w wysokości 1.523 tys. zł był niższy od planowanego o 37.851 tys. zł, tj. o 96% oraz niższy o 40,7% niż w 2011 r. (2.568 tys. zł). Było to skutkiem wykonania przychodów ogółem na poziomie 351.605 tys. zł (niższym niż planowano o 5.811 tys. zł i poniesienia kosztów ogółem w wysokości 350.082 tys. zł (o 32.040 tys. zł wyższych od planowanych), a w szczególności z wykonania zwiększonych o 34.571 tys. zł w stosunku do planu po zmianach kosztów realizacji mechanizmów krajowych.

Poniesione w 2012 r. wydatki ogółem wyniosły 345.295 tys. zł i były niższe od planowanych po zmianach o 6.567 tys. zł (o 1,9%). Na wydatki ogółem składały się wydatki funkcjonowania Agencji oraz pozostałe wydatki poniesione na realizację mechanizmów krajowych oraz wydatki majątkowe.

Wydatki na funkcjonowanie ARR w 2012 r. (tj. m.in. wynagrodzenia, usługi obce, materiały, energia, ubezpieczenia społeczne i pozostałe wydatki) wyniosły 130.791 tys. zł i zostały zrealizowane w 98,6% planu po zmianach.

Wydatki poniesione na realizację mechanizmów krajowych wyniosły 206.315 tys. zł (98,9% planu po zmianach), w tym wydatki na wsparcie finansowe zużycia kwalifikowanego siewnego kategorii zrealizowano w kwocie 97.892 tys. zł (97,9% planu), dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych – „Szklanka mleka” – 106.132 tys. zł (100% planu), a wydatki na działania promocyjne i informacyjne dotyczące promowania produktów rolnych – 2.291 tys. zł, tj. 91,6%.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 8.189 tys. zł (77,8% planu po zmianach). Niepełne wykonanie planu realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych w 2012 r. spowodowane było m.in. niższymi niż szacowano zapotrzebowaniami biur Agencji na modernizację systemów informatycznych, a także niższymi od szacowanych wartościami złożonych ofert na realizację postępowań przetargowych dotyczących zakupu elementów infrastruktury informatycznej.

(dowód: akta kontroli str. 968–991, 1003–1029; 1102–1120, 1358–1359)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki finansowej Agencji Rynku Rolnego¹² stan środków na rachunkach bankowych na dzień 31 grudnia 2012 r., z wyłączeniem środków pieniężnych, o których mowa w rozporządzeniu, wyniósł 587 tys. zł, a stan zobowiązań krótkoterminowych na dzień 31 grudnia 2012 r. płatnych ze środków pieniężnych niewykorzystanych do dnia 31 grudnia 2012 r. 18 tys. zł. Kwota nadwyżki wyniosła 569 tys. zł¹³.

(dowód: akta kontroli str. 910–914)

¹¹ Przyczyny tej sytuacji opisano w pkt 1, str. 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹² Dz. U. z 2012 r. poz. 1492.

¹³ Dane według stanu na 5 lutego 2013 r.

W trakcie kontroli ustalono, iż ARR realizując w 2012 r. mechanizm WPR *Dostarczanie nadwyżek żywnościowych najuboższej ludności Unii Europejskiej* poniosła dodatkowe wydatki w kwocie łącznej 266.146,78 zł, wynikające z różnic kursowych powstałych w wyniku rozliczenia z trzema podmiotami zagranicznymi, w tym z tytułu wadium w wysokości 58.629,88 zł oraz z tytułu rozliczeń zaliczek w wysokości 182.508,77 zł i 25.008,13 zł.

Wadium oraz zaliczki na poczet dostaw przekazano na rachunki powyższych podmiotów w walucie euro – w kwocie łącznej 2.073.042,65 euro – zgodnie z zapisami Procedury FKS_P3 „Realizacja zapłaty w mechanizmach WPR”, wprowadzonej w życie Zarządzeniem nr 83/2012/K8 Prezesa Agencji Rynku Rolnego z dnia 1 czerwca 2012 r., która stanowiła, iż: „*Transgraniczne polecenia zapłaty realizowane są w EUR, za wyjątkiem przypadków, gdy przedsiębiorca dostarczył do Działu Finansowego pisemną informację o innej walucie jego rachunku bankowego*”. W dniach przelewów przekazana kwota stanowiła równowartość kwoty 8.919.230,89 zł. Po otrzymaniu powyższych środków podmioty zwróciły się do ARR o realizację wadium oraz zaliczek w walucie polskiej, dokonując zwrotu na rzecz Agencji kwoty wypłaconej przez ARR w euro, której równowartość, w dniu dokonania zwrotu, wyniosła 8.653.084,11 zł. Agencja zaakceptowała te wnioski i przekazała podmiotom kwotę z tytułu wadium oraz zaliczek na poczet dostaw w walucie polskiej w wysokości 8.919.230,89 zł.

W powyższej sprawie Dyrektor Biura Finansowo–Księgowego wyjaśnił m.in., że na dzień płatności beneficjenci nie dostarczyli do ARR pisemnej informacji dotyczącej rodzaju waluty oraz że w celu wyeliminowania podobnych przypadków Zarządzeniem Prezesa ARR z dnia 5 września 2012 r. wprowadzono nową wersję procedury w tej sprawie, która reguluje kwestię transgranicznych poleceń zapłaty zgodnie z instrukcją bankową zamieszczoną w umowie o prowadzenie rachunku bankowego oraz zgodnie z pisemną informacją przedsiębiorcy, w walucie właściwej dla wskazanego do rozliczeń rachunku bankowego, za wyjątkiem przypadków, w których zapłaty i rodzaj waluty regulują umowy z ARR. Jednocześnie zmieniono wzór umowy na dostarczanie gotowych produktów zakupionych na rynku dla organizacji charytatywnych w ramach tego mechanizmu, realizowanego w 2013 r.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zwrócenia uwagi wymaga fakt, że z tytułu rozliczenia zobowiązań wobec trzech podmiotów zagranicznych w ramach mechanizmu WPR *Dostarczanie nadwyżek żywnościowych najuboższej ludności Unii Europejskiej* i dwukrotnego przewalutowania kwoty tych zobowiązań Agencja – w związku z różnicami kursowymi w dniach dokonywania przelewów – poniosła wydatki w wysokości 266.146,78 zł. Kwotę tę ARR pokryła ze środków własnych i ujęła w korekcie planu finansowego za 2012 r. zatwierdzonej przez Ministra RiRW w dniu 20 grudnia 2012 r. Poniesione koszty w wysokości 266.146,78 zł pomniejszyły wynik finansowy za rok 2012 i stan środków finansowych ARR na koniec 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 2046–2047, 2057–2246, 2500–2614)

4.2. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r. zatrudnienie w ARR w przeliczeniu na etaty wyniosło 1.170,24 i było o 79,76 etatów, tj. o 6,4% niższe od wielkości zaplanowanej w wysokości 1.250. Zatrudnienie to wyniosło: w Centrali 528,25 etatów, a w 16 Oddziałach Terenowych ARR (OT ARR) 641,99 etatów.

Różnice pomiędzy planem zatrudnienia na 2012 r., a jego wykonaniem w 2012 r. spowodowane były m.in.: przedłużeniem udzielonych w poprzednich latach urlopów wychowawczych, zakończeniem zatrudnienia przez pracowników oraz koniecznością zapewnienia możliwości elastycznego dostosowania zatrudnienia do okresowo zwiększających się zadań Agencji przez pozostawienie rezerwy etatowej do dyspozycji Prezesa ARR.

(dowód: akta kontroli str. 140–141)

Koszty wynagrodzeń osobowych¹⁴ w 2012 r. wyniosły łącznie 65.356 tys. zł i były niższe o 40 tys. zł, tj. o 0,06%, od zaplanowanych w wysokości 65.396 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osobowe przypadające na 1 etat wyniosło w ARR 4.654 zł i było o 1,3% wyższe niż w 2011 r. Przyczyną wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia osobowego przypadającego na 1 etat w 2012 r. był m.in. wzrost indywidualnej wysokości premii miesięcznej oraz wzrost absencji chorobowej pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 98)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osobowe przypadające na etat¹⁵, tj. p.o. Prezesa ARR, Zastępców Prezesa ARR, Głównego Księgowego ARR w 2012 r. nie przekraczało wysokości określonej w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 98,107)

W 2012 r. na składki od wynagrodzeń wydatkowano łącznie 25.772,9 tys. zł, z tego na: składki emerytalne 12.355,6 tys. zł, składki rentowe 4.970,3 tys. zł, składki wypadkowe 435,6 tys. zł, składki na Fundusz Pracy 1.290 tys. zł, ubezpieczenie chorobowe 1.586,9 tys. zł, ubezpieczenie zdrowotne 5.164,9 tys. zł, zwrot składek z lat ubiegłych – 30,4 tys. zł. Przekazane środki na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych wyniosły 1.360,4 tys. zł. Należne wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) wyniosły 960,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 108–139)

W 2012 r. z bezosobowego funduszu wynagrodzeń w ramach umów zlecenia oraz umów o dzieło Agencja wypłaciła 607,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 99–104)

W planie finansowym ARR na 2012 r. (po zmianach) kwota wynagrodzeń ogółem wyniosła 66.898 tys. zł i była tożsama z kwotą wynagrodzeń zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2011. Zaplanowana kwota wynagrodzeń osobowych i bezosobowych była zgodna z art. 24 i 26 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej¹⁷.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁴ Z wyłączeniem odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych, odpraw dla zwolnionych pracowników, wynagrodzenia wypłaconego z wyroku sądu, ekwiwalentów za niewykorzystany urlop.

¹⁵ Bez nagrody jubileuszowej, nagrody rocznej, świadczeń dodatkowych.

¹⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 254.

¹⁷ Dz. U. Nr 291, poz. 1707.

4.3. Zamówienia publiczne

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r. Agencja udzieliła 45 zamówień na dostawy i usługi o łącznej wartości netto 6.051 tys. zł, których jednostkowa wartość przekraczała wyrażoną w złotych równowartość kwoty 14.000 EUR i była mniejsza od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art.11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych¹⁸. Agencja udzieliła także 10 zamówień na dostawy i usługi o łącznej wartości netto 17.406 tys. zł, o wartości jednostkowej równej lub przekraczającej kwoty określone w ww. przepisach.

(dowód: akta kontroli str. 2323–2420)

ARR złożyła do Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych w 2012 r., w terminie zgodnym z art. 98 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

Zbadano 4 losowo wybrane postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości 6.999,7 tys. zł¹⁹. Dokumentacja badanych przetargów była uporządkowana chronologicznie.

W badanych przypadkach nie stwierdzono naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 2331–2348)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.4. Zobowiązania

Opis stanu
faktycznego

Zobowiązania Agencji (związane z administracją) na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły 9.577 tys. zł²⁰ i stanowiły 184,7% wykonania za 2011 r. Zobowiązania dotyczyły przede wszystkim zobowiązań wobec MRiRW – 6.900 tys. zł (72,1%) z tytułu zwrotu dotacji budżetowej, zobowiązań z tytułu dopłat – 1.050 tys. zł (11,0%) oraz zobowiązań z tytułu wadium i kaucji – 890 tys. zł (9,3%).

Zobowiązania dotyczące działalności Agencji związanej z realizacją mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosły ogółem 41.504 tys. zł i stanowiły 81% stanu zobowiązań na koniec 2011 r. Zobowiązania powstały między innymi z tytułu wpłaconych przez przedsiębiorców zabezpieczeń gotówkowych na realizację mechanizmów WPR – 23.446 tys. zł (56,5%), z tytułu dopłat – 11.769 tys. zł (28,4%), oraz z tytułu dostarczania nadwyżek żywności najuboższej ludności UE – 3.132 tys. zł (7,6%).

Zobowiązania wymagalne na dzień 31 grudnia 2012 r. nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 1121–1127, 1288–1289)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

¹⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

¹⁹ Badanie pod kątem prawidłowości wyboru trybu wyłonienia wykonawcy i przeprowadzenia postępowania przeprowadzono z użyciem kwestionariuszy: C – postępowanie w trybie zamówienia z wolnej ręki, B – postępowanie w trybie zamówienia o cenę, D – postępowanie w trybie negocjacji bez ogłoszenia (nie występowało), kwestionariusza do badania trybu nieograniczonego – załącznik nr 8 opublikowany w Przeglądzie Metodycznym NIK Nr 1/2012.

²⁰ Wykonanie zobowiązań wykazane w planie finansowym wynosiło 8.557 tys. zł. Zobowiązania ujemne w planie finansowym nie uwzględniają zobowiązań na łączną kwotę 1.020 tys. zł z tytułu: wadium i kaucji (891 tys. zł), zobowiązań dotyczących rozliczeń z pracownikami (17 tys. zł) oraz zobowiązań dotyczących Funduszy Promocji Mleka (112 tys. zł).

5. Rzetelność sprawozdań

Opis stanu
faktycznego

Dane za 2012 r. wykazane w kwartalnych sprawozdaniach o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N), rocznym sprawozdaniu uzupełniającym o stanie należności z tytułu papierów wartościowych (Rb-UN), kwartalnych sprawozdaniach o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), kwartalnych sprawozdaniach z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35), kwartalnych sprawozdaniach z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2012 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) oraz rocznym sprawozdaniu uzupełniającym o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych (Rb-UZ) były zgodne z ewidencją księgową. Wyżej wymienione sprawozdania zostały przekazane terminowo²¹.

Sprawozdania półroczne i roczne BZ-2 z wykonania planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym były zgodne z ewidencją księgową i zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi terminowo²².

Sprawozdanie F-01/I-01 o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe za 2012 r. zostało sporządzone na podstawie ksiąg rachunkowych ARR i w wymaganym terminie przekazane do GUS tj. 11 lutego 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 578–713, 778–789, 968–1002)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie terminowość i rzetelność sporządzonych przez ARR sprawozdań budżetowych.

6. Wykonanie zadań

6.1. Planowanie i wykonanie budżetu zadaniowego

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z zasadami opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na 2012 r. Agencja 14 kwietnia 2011 r. przedłożyła Ministrowi RiRW projekt budżetu państwa w układzie zadaniowym na 2012 r. na formularzach BZ-1, BZ-2, BZ-3, BZ-RC wraz z uzasadnieniem.

Ministerstwo Rolnictwa i Rolnictwa Wsi pismem z dnia 31 stycznia 2012 r. przekazało Agencji do wiadomości informację o wydatkach budżetu państwa w przyjętym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na rok 2012 w układzie zadaniowym, który obejmował 2 zadania: 15.5. Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej i 21.7. Realizacja Wspólnej Polityki Rolnej oraz pomocy krajowej. W wyniku korekty wydatków, plan w układzie zadaniowym w 2012 r. zmieniano 5 – krotnie, w tym dwukrotnie pod względem wysokości zakładanych mierników.

W ramach zadania 15.5. Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej wypłacono łącznie 20,0 tys. zł tj. 44,44% z planowanych 45,0 tys. zł. Planowane wydatki nie zostały zrealizowane w związku z decyzją Ministra Finansów dotyczącą m.in. braku możliwości realizacji wydatkowania środków na wynagrodzenia w ARR

²¹ Zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247), do Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 21 lutego 2013 r. oraz Ministra Finansów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103).

²² Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

z tytułu wykonywania zadań wynikających z realizacji programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.” Na 2012 r. zostały zaplanowane 2 sprawozdania kwartalne przedłożone Pełnomocnikowi²³, za pośrednictwem Ministra RiRW. Agencja przedłożyła 4 sprawozdania kwartalne z realizacji zadania.

W ramach zadania 21.7. „Realizacja Wspólnej Polityki Rolnej oraz pomocy krajowej” zaplanowane wydatki w wysokości 936.348,0 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie 927.188,2 tys. zł tj. w 99%. Na realizację podzadania 21.7.2. „Pomoc krajowa i wspólnotowa inna niż WPR” wydatkowano 238.523,6 tys. zł oraz podzadania 21.7.3. „Wspieranie realizacji WPR Unii Europejskiej” – 688.664,6 tys. zł.

Do monitorowania stopnia realizacji celów powyższego zadania, jego podzadań i działań wykorzystano 2 mierniki: liczbę uczniów korzystających z dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz liczbę wydanych decyzji.

Miernik „Liczba uczniów korzystających z dopłaty krajowej do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych” na 2012 r. został zaplanowany na poziomie 1.730.557 uczniów. Miernik ten został niedoszacowany. Wykonanie wyniosło 2.130.000 uczniów. Zrealizowana wartość miernika obejmowała ogólną liczbę uczniów biorących udział w programie, wynikającą z liczby złożonych wniosków o dopłatę. Liczba wydanych decyzji w ramach zadania 21.7. wyniosła 183.521, tj. 92,2% planowanej.

(dowód: akta kontroli str. 779–789)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.2. Rozliczenie dotacji budżetowych na administrowanie mechanizmami krajowymi i działalność administracyjną, zgodnie z ustawą budżetową na 2012 r. oraz w oparciu o umowy podpisane pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Opis stanu
faktycznego

Na administrowanie mechanizmami krajowymi i działalność administracyjną w 2012 r. Agencja dysponowała środkami z dotacji budżetowych w kwocie łącznej 347.263,0 tys. zł – otrzymanymi w ramach:

- dotacji podmiotowej w wysokości 335.534 tys. zł, z tego wydatkowała kwotę 331.482,2 tys. zł (98,8% planu po zmianach), w tym na funkcjonowanie (administrację) Agencji 125.181,2 tys. zł oraz na realizację mechanizmów krajowych 206.301 tys. zł. Dotacja podmiotowa była przekazywana przez MRiRW w terminach i kwotach wynikających z zapotrzebowań składanych przez Agencję. Niewykorzystaną kwotę dotacji podmiotowej w wysokości 4.051,8 tys. zł Agencja zwróciła terminowo na rachunek MRiRW.

(dowód: akta kontroli str.:931–936;1134–1136)

²³ Pełnomocnik Rządu do spraw Przygotowania Organów Administracji Rządowej i Sprawowania przez Rzeczpospolitą Polską Przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej, powołany na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2008 r. – do koordynacji zadań związanych z przygotowaniem do Prezydencji.

– dotacji celowych w łącznej wysokości 11.729,0 tys. zł – na podstawie umów zawartych z Ministrem RiRW:

- o na wykonanie zadań z zakresu inwestycji i zakupów inwestycyjnych w kwocie 10.454 tys. zł. Agencja w ww. zakresie wykorzystała środki w łącznej wysokości 8.119,6 tys. zł, co stanowiło 77,7 % przyznanej dotacji. Środki przeznaczone na oprogramowanie i infrastrukturę informatyczną, utrzymanie i rozwój infrastruktury technicznej oraz zakup środków transportu. Niższe niż planowano wydatki zrealizowano w szczególności z powodu mniejszego niż szacowano zapotrzebowania biur merytorycznych Agencji na modernizację systemów informatycznych. Niewykorzystane środki w wysokości 2.334,4 tys. zł ARR zwróciła terminowo na rachunek MRiRW.

(dowód: akta kontroli str.: 1215–1242)

- o na realizację części zadań wynikających z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich²⁴ – wsparcie procesu wdrażania działania „Działania informacyjne i promocyjne” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 – w kwocie 1.230 tys. zł. Środki zostały wykorzystane w wysokości 1.116,0 tys. zł, tj. w 90,7%. Niższe niż planowano wydatki wynikały głównie z dokonania wyboru konkurencyjnych ofert na zakup materiałów i wyposażenia, a także z rezygnacji z jednego z zadań szkoleniowych pracowników ARR. Niewykorzystane środki w wysokości 114 tys. zł ARR zwróciła terminowo na rachunek MRiRW.

(dowód: akta kontroli str.: 1154–1214)

- o na wykonanie zadań wynikających z realizacji programu wieloletniego pn. *Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.* W ramach powyższej umowy zaplanowano dwa zadania na kwotę 45 tys. zł. Agencja zrealizowała jedno z nich na kwotę 20 tys. zł. Drugie zadanie pn. *System motywacyjno-łojalnościowy w ramach programu wieloletniego: Przygotowanie, obsługa i sprawowanie Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.* nie zostało zrealizowane z powodu braku zgody Ministra Finansów na zwiększenie środków na wynagrodzenia w ARR. Niewykorzystane środki w wysokości 25 tys. zł ARR zwróciła terminowo na rachunek MRiRW.

(dowód: akta kontroli str.: 1243–1338)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.3. Rozliczenie dotacji budżetowych na administrowanie przez ARR mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej

Opis stanu
faktycznego

Agencji Rynku Rolnego przyznano w ramach § 2007 środki w wysokości 296.558 tys. zł. W planie po zmianach środki te zostały zwiększone o 192.471 tys. zł, tj. do wysokości 489.029 tys. zł.

Wykonanie wydatków na prefinansowanie zadań związanych z WPR (§ 2007), wyniosło 488.873 tys. zł, tj. 99,9 %. Na kwotę tę składały się środki otrzymane w ramach dotacji celowej z MRiRW w kwocie 484.613 tys. zł oraz środki w kwocie 4.260 tys. zł uzyskane ze zmniejszonych zapotrzebowań przeznaczonych na finansowanie WPR.

Zbadano wszystkie zapotrzebowania złożone przez ARR środki na realizację WPR w 2012 r.

²⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 173.

Stwierdzono, że 122 zapotrzebowania zawierały wszystkie elementy określone w § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 stycznia 2010 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej²⁵. Pomniejszenia kwot w zapotrzebowaniach były zgodne z wymaganiami określonymi w § 5 ust. 2 i ust. 3, a zapotrzebowania były składane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Finansów w terminach określonych w § 5 ust. 5 tego rozporządzenia.

W jednym przypadku, dotyczącym zapotrzebowania nr CE/GK/P3F12/2012/12 /02 z dnia 19 grudnia 2012 r., polecenia zapłaty nie zostały zrealizowane terminowo, tj. w dniu 27 grudnia 2012 r., z powodu nie wpłynięcia środków do godz. 15.50 na rachunek bankowy ARR. Polecenia zapłaty z ww. zapotrzebowania zostały zrealizowane w dniu 28 grudnia 2012 r.

(dowód; akta kontroli str. 144–148, 151–156, 158–165)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

6.4. Wykorzystanie środków finansowych w 2012 r. na administrowanie przez ARR płatnościami uzupełniającymi, współfinansowanymi mechanizmami WPR i podatkiem VAT od WPR

Opis stanu
faktycznego

Na powyższe cele zaplanowano środki w kwocie 146.502 tys. zł. Środki przyznane Agencji w 2012 r. w ramach krajowych płatności WPR wyniosły 95.502 tys. zł²⁶, z tego na: współfinansowanie – 29.974 tys. zł, płatności uzupełniające – 40.043 tys. zł oraz podatek VAT – 25.485 tys. zł.

W ramach płatności uzupełniających Agencja w 2012 r. wykorzystwała łącznie 40.013 tys. zł (99% planowanej kwoty), z tego na: płatności uzupełniające dla plantatorów ziemniaków skrobiowych kwotę 39.645 tys. zł oraz płatności uzupełniające dla producentów surowca tytoniowego 368 tys. zł.

Na współfinansowanie mechanizmów WPR Agencja wykorzystwała kwotę 29.052 tys. zł (96% planu), w tym na program poprawy produkcji i sprzedaży produktów pszczelarskich 10.261 tys. zł, na programy działań informacyjnych i promocyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych 9.600 tys. zł oraz na Program „Owoce w szkole” kwotę 9.191 tys. zł.

Finansowanie podatku VAT od WPR wyniosło 24.019 tys. zł (94,2% planu).

Powyższe wydatki zostały ujęte w księgach rachunkowych Agencji.

(dowód; akta kontroli str.: 242–254; 965–967)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

²⁵ Dz. U. Nr 4, poz. 28 ze zm.

²⁶ W ustawie budżetowej na ww. cele zaplanowano środki w kwocie 146.502 tys. zł (w tym dotacja celowa w kwocie 1.000 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie pomocy technicznej w ramach PROW 2007–2013, wykazana w planie finansowym ARR na 2012 r.). W dniu 3 kwietnia 2012 r. Minister RiRW zdecydował o blokadzie środków w wysokości 50.000 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie krajowych płatności WPR.

7. Realizacja wniosków pokontrolnych NIK

Opis stanu
faktycznego

Po kontroli wykonania planu finansowego przez Agencję Rynku Rolnego w 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str.:2003–2045)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

8. System kontroli i nadzoru

Opis stanu
faktycznego

W 2012 Biuro Kontroli Wewnętrznej ARR (BKW) zaplanowało 12 kontroli w ramach 5 tematów dotyczących: handlu zagranicznego na rynku wołowiny i cielęciny oraz wieprzowiny; zarządzania informacją; dywersyfikacji przemysłu cukrowniczego; obsługi prawnej oraz dopłat do materiału siewnego. Plan kontroli BKW został zrealizowany. W przypadku dwóch kontroli postępowanie kontrolne jest w toku. Dodatkowo w 2012 r. BKW przeprowadziło 2 kontrole doraźne.

(dowód: akta kontroli str.:2008–2027)

ARR w 2012 r. wykonała 12.660 kontroli technicznych obejmujących 27 mechanizmów administrowanych przez Agencję.

(dowód: akta kontroli str.:2029–2044)

W 2012 r. w ARR przeprowadzono 13 planowanych zadań audytowych. Sprawozdanie z wykonania planu audytu zostało złożone Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi w wymaganym terminie, tj. do 15 lutego 2013 r.

W 2012 r. ARR była poddana 5 audytom zewnętrznym, w tym dwa zostały przeprowadzone przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, dwa przez Komisję Europejską oraz jeden przez Ministerstwo Finansów.

(dowód: akta kontroli str.:1936–1991)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

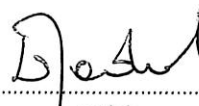
Warszawa, dnia 11 kwietnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

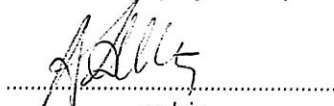
Radca Prezesa NIK
p.o. Dyrektora
Wojciech Jadacki

Kontrolerzy
Ewa Całczyńska
Doradca techniczny

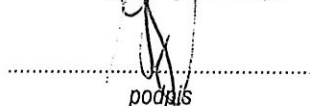

podpis

podpis

Anna Dalecka
Główny specjalista k.p.

podpis

Jacek Kalbarczyk
Główny specjalista k.p.

podpis